

Takauksen myöntäminen Nurmeksen Lämpö Oy:n lainalle

Kaupunginhallitus 19.02.2024 § 50
324/02.05.07/2023

Talousjohtaja:

Nurmeksen Lämpö Oy on hakemassa rahoitusta tulevalle lämpökeskusinvestoinnille, jolla nykyinen lämpökeskus korvataan. Vuonna 1985 käyttöönotettu 10 MW:n leijupetikattila on teknisen käyttöikänsä päässä. Korvausinvestoinnissa hankitaan uusi 10 MW:n leijupetikattila lämmöntalteenotolla ja laajennetaan kattilahallia.

Kustannusarvio on 11,3 M€. Investointi sisältää maanrakennus- ja perustustyöt, uuden kattilalaitoksen rakennuksen, uuden 10 MW:n kattilan kaikkine laitteistoineen, polttoaineen vastaanottoaseman saneerauksen, öljykattilan siirron ja muita pienempiä osakokonaisuuksia. Investointi on tarkoitus rahoittaa yhtiön käteisvaroin ja lainalla. Yhtiön omarahoitusosuus on 2 M€.

Nurmeksen Lämpö Oy on kaupungin 88 %:sti omistama yhtiö ja loput 12 % omistaa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy, joka on kuntien omistama. Yhtiön toimiala on kaukolämmön tuotanto ja jakelu ja tehtävänä on turvata energiahuolto Nurmeksen taajamissa. Myytävästä energiasta merkittävä osa, 36 % menee Nurmeksen kaupunkikonsernin ja kuntayhtymien käyttöön. Yhtiön vuoden 2022 liikevaihto oli 4,024 M€. Taseen loppusumma oli 6,833 M€ Yhtiöllä ei ollut rahoituslainoja 31.12.2022.

Nurmeksen Lämpö Oy hakee kaupungin omavelkaista takausta Kuntarahoitus Oyj:ltä otettavalle enintään 10 M€:n lainalle, joka käytetään uuden Ritoniemen KPA-lämpökeskuksen rakentamiseen. Nurmeksen Lämpö Oy:n toimitusjohtaja on selvittänyt rahoitusmahdollisuutta Kuntarahoitus Oyj:ltä, joka on suhtautunut hankkeeseen myönteisesti. Kuntarahoitus Oyj selvittää hankkeen vihreän rahoituksen mahdollisuuden. Hankkeen toteuttamisesta on käyty omistajaohjausneuvottelut kaupungin kanssa lainoitukseen liittyen.

Kuntarahoitus Oyj edellyttää Nurmeksen kaupungilta lainvoimaista 100 %:n omavelkaista takausta sekä takauspäättöstä ennen lainan nostamista. Takauksen tulee kattaa luoton pääoma, korot ja muut kulut. Takauksen voimassaoloajan tulee olla pidempi kuin laina-aika. Takauspäättökseen tulee olla takauksensaajalle ehdoton. Nurmeksen Lämpö Oy ei toimi kilpailulla markkinoilla, koska kilpailevaa tuotantoa tai jakelua ei ole alueella, joten kunnan 100 %:n takaus on mahdollista. Koska kyseessä on korvausinvestointi, niin tällöin se ei väärillä markkinoilla tapahtuvaa kilpailua.

Omavelkaisen takauksen vastavakuudeksi yhtiö on sitoutunut panttaamaan kaupungille vastavakuutena:

-Kiinteistökiinnityksen Ritoniemen KPA-lämpökeskuksen maa-alueeseen 541-124-14-4, sillä sijaitsevina rakennuksina. Lisäksi vakuudeksi annetaan yritysanttaus uuden lämpökeskuksen koneisiin ja laitteisiin. Uuden lämpökeskuslaajennuksen vakuusarvot ovat tällöin lainan takauksen antajan näkökulmasta riittävät.

Nurmeksen kaupungin takausvastuut 31.12.2022 ovat tilinpäätöksen mukaan noin 0,56 milj. euroa. Nurmeksen kaupungin tilinpäätöksen 2022 mukainen taseen ylijäämien määrä on 15,4 miljoonaa euroa.

Kuntalain 129 § huomioiden valmistelussa on arvioitu Nurmeksen Lämpö Oy:n taloudellisen tilanteen kehitystä ja kykyä selviytyä vastuistaan. Huomioiden mm. yhtiön liikevaihdon, velattomuuden ja maksuvalmiuden kehityksen, ei myönnettäväksi esitettyyn lainan takaukseen sisälly kaupungin näkökulmasta merkittävää taloudellista riskiä, joka vaarantaisi kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Yhtiön maksukyvyyn yhtenä turvana on se, että myytävästä energiasta merkittävä osa (36 %) menee Nurmeksen kaupunkikonsernin ja kuntayhtymien kiinteistöille.

Kaupungin edut turvataan kattavalla vastavakuudella ja kaupungin takauksesta peritään 0,3 %:n takausprovisio, jonka määrä lasketaan vuosittain 31.12. jäljellä olevasta pääomasta.

Nurmeksen Lämpö Oy:n hallitus on 15.11.2023 § 51 käsitellyt kaukolämpölaitoksen uusimisinvestointia ja tehnyt hankkeesta erityisalojen hankintalain mukaisen hankintailmoituksen. Korvausinvestointi on yhtiölle välttämätön investointi, johon yhtiö tarvitsee ulkopuolista rahoitusta.

Kuntalain säännökset takauksen antamisesta

Kuntalain (410/2015) § 129 mukaan kunnan myöntämä takaus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää takausta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta, mikäli yhteisö kuuluu kuntakonserniin.

Kuntalain mukaisen takauksen edellytysten täyttyminen

Nurmeksen Lämpö Oy on perustettu 1975 ja on kaupungin 88 %:sti omistaman tytäryhtiö, jolle yhtiöjärjestyksessä on annettu tehtäväksi vastata kaukolämmöntuotannosta ja jakelusta.

Omavelkaisessa takauksessa takaaja vastaa lainasta kuin omastaan. Kaupunki vaatii Nurmeksen Lämpö Oy:ltä riittävän suuruisen vastavakuuden.

Nurmeksen kaupunkikonsernin taloudellinen tilanne heikentyi vuonna 2022 negatiivisen tuloksen myötä. Kaupunkikonsernin

vuoden 2022 tilikauden alijäämä oli noin 1 miljoona euroa, korollista vierasta pääomaa oli lähes 32 milj. euroa, sijoitusvarallisuutta 11,3 milj. euroa ja taseessa kumulatiivista ylijäämää 28,5 miljoonaa euroa. Kuntalain § 118 kriteeristön rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut huomioiden, Nurmeksen Lämpö Oy:n lainamäärä ja kaupungin takausvastuu heikentävät osaltaan talouden tunnuslukuja, mutta eivät suuruusluokaltaan olennaisesti muuta kaupunkikonsernin talouden tilaa kokonaisuutena. Laina kohdentuu toimenpiteisiin, joilla turvataan kaukolämmön tuotanto kaupunkilaisille ja yhtiölle toiminnan katkeamattomuus

Valtiontukisääntely

Kunnan tulee ottaa huomioon EU:n valtiontukisäännökset myös niissä tilanteissa, missä takaus annetaan kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan kuntakonserniin kuuluvan yhteisön velasta tai sitoumuksesta, jottei kilpailuolosuhteita vääristetä. Komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C155/02).

Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus (kunnan takaus) ole valtiontukea:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti
3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 % lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta.

Tiedonannossa todetaan myös, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi. Edellä mainitut perustelut puoltavat arviota, että yhtiön rahoitusjärjestelyyn annettava kunnan omavelkainen takaus ei vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua.

Valmistelussa on lähdetty siitä, että takaus voidaan antaa koko lainapääomasta. Kyseessä on Nurmeksen kaupungin tytäryhtiö ja laina otetaan kaukolämpöä tuottavan 10 MW:n kattilalaitoksen rakentamiseen Ritoniemeen. Investoinnilla Nurmeksen Lämpö Oy:n oma tuotanto muuttuu energiatehokkaammaksi sekä sillä turvataan kiinteistöjen kustannustehokas lämmitys tulevaisuuteen.

Kuntarahoitus Oyj voi lainoittaa kuntayhtiöitä vain sillä edellytyksellä, että kunta takaa omavelkaisesti koko lainan pääoman. Kuntarahoitus Oy on hyväksynyt kaukolämmön tuotantoon tehtävät investoinnit luonteeltaan sellaisiksi, joihin se on voinut myöntää lainaa.

Kuntalain 14 § 2. momentin 9. kohdan mukaan valtuusto päättää takaussitoumuksen antamisesta toisen velasta.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättää

1. myöntää 100 %:n omavelkaisen takauksen Nurmeksen Lämpö Oy:n Kuntarahoitus Oyj:ltä haettavalle lainalle. Lainan suuruus on enintään 10.000.000 euroa. Laina-aika on 15 vuotta, josta kaksi ensimmäistä vuotta on lyhennysvapaata. Takaus kattaa luoton pääoman mahdollisine korkoineen, viivästyskorkoineen ja perimiskuluineen. Takaus on täysimääräisenä voimassa niin kauan, kunnes kaikki päävelkasitoumuksen mukaiset velallisen vastuut ovat lopullisesti ja peruuttamattomasti maksettu luotonantajalle takaisin.

2. että, omavelkaisesta takauksesta peritään vuosittain 0,3 %:n takausprovisio, jonka määrä lasketaan ja laskutetaan vuosittain 31.12. jäljellä olevasta pääomasta ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

3. edellyttää, että Nurmeksen Lämpö Oy luovuttaa kaupungin takaukselle vastavakuuden. Vastavakuutena Nurmeksen Lämpö Oy antaa kiinteistökiinnityksen maa-alueeseen 541-124-14-4, sillä sijaitsevina rakennuksineen ja lisävakuudeksi annetaan yrityspanntaus uuden lämpökeskuksen koneisiin ja laitteisiin.

Kaupunginhallitus:

Ehdotukset hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämän asian käsittelyssä kuultiin asiantuntijana talousjohtaja Salla Ovaskaista.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Matti Kämäräinen poistui kokouksesta (osallisuusjävi) tämän asian käsittelyn ajaksi.